

AZERBAIJAN

ÜLKE RAPORU

I. ÖZET BİLGİLER

Resmi Adı	: Azerbaycan Cumhuriyeti
Nüfus	: 9,780,780
Dil	: Resmi dil Azerice'dir. Rusca ve Ermenice'de kullanılmaktadır.
Din	: Azerbaycan Cumhuriyeti laik devlettir. %95'si Müslüman olan halkın %85'i Şii Müslümanlar, %15'i Sunni Müslümanlardan oluşmaktadır. %3-4' Hristiyanıdır.
Yüzölçümü	: 82,629 km ²
Yönetim Şekli	: Cumhuriyet
Cumhurbaşkanı	: İlham Aliyev
Başbakan	: Artur Rasizade
Para Birimi	: Azerbaycan Manatı
T.C. Azerbaycan Büyükelçisi	: Alper Coşkun
Azerbaycan Ankara Büyükelçisi	: Bay Ramil Qurbanov
GSYİH	: \$54,05 milyar
Kişi başı Milli Gelir	: 18.000 dolar
Enflasyon Oranı	: 4 %
İşsizlik Oranı	: 5,3%
Büyüme Oranı	: 1,5%
İhracat (2015)	: 16,38 milyar dolar
İhracat Ürünleri	: Doğaz gaz , makine, gıda ,petrol
Başlıca İhracat Yaptığı Ülkeler	: İtalya 26,3% , Almanya 13,2% , Endonezya 7%, Fransa 6,8%, Çek Cumhuriyeti 6%
İthalat (2015)	: 8,414 milyar dolar
İthalat Ürünleri	: Makine, kimyasal ürünler, ekipman, petrol , gıda
Başlıca İthalat Yaptığı Ülkeler	: Rusya 19,9%, Türkiye 16,5%, Birleşik Krallık 8,6%, Almanya 6,6%, İtalya 6,3%, Amerika 4,1%

2. AZERBAIJAN'IN GENEL EKONOMİK DURUMU

Bütün bu darboğazların aşılmasında petrol rezervleri önemli bir rol oynamış, yıllardır petrole yatırım yapan Azerbaycan 2005 yılından itibaren milli gelire yansıyan petrol gelirleri ile yeni bir döneme girmiştir. Önümüzdeki 15 yıl için 50 milyar \$ petrol geliri bekleyen ülke somut ve uygulanabilir projelerle bu geliri halkın yaşam standardının yükselmesine harcayacak hedefler için çalışmaktadır.

Azerbaycan, verimli tarım arazileri ve doğal gaz, petrol ve demir cevheri bakımından zengin kaynaklara sahip bulunmaktadır. Ham petrol üretimi 2006'da günlük 600,000 varile ulaşmıştır. Ayrıca petrokimya, yiyecek, giyim gibi hafif sanayi de vardır.

Savaş ve dağılma sonrası ortaya çıkan sorunlar nedeniyle ekonomide büyük bir bozulma ve dağılma yaşanmış ve bunun sonucunda milli gelirde negatif büyüme yani gerileme ve yüksek enflasyon yaşanmıştır. Azerbaycan ekonomisinde 1996 yılından itibaren başlayan büyüme 2011 yılında da sürmüş 2012 yılında % 2,2'lik bir büyüme oranıyla milli gelir 67,3 milyar dolar, 2013 yılında ise 73,5 milyar dolara, 2014 yılında ise 75,2 milyar dolar, 2015 yılında 53 milyar dolar seviyesine düşmüştür. 2013 yılında %5,8'lik bir büyüme oranı yakalayan Azerbaycan ekonomisindeki genişleme, 2014 yılının ilk yarısında yavaşlama göstererek %2, 2015 yılında ise %1 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu düşüşün temel sebebi Ekonomisi büyük oranda petrol ve doğal gaz üretimine ve ihracatına bağlı olan Azerbaycan'ın, dünya piyasalarında petrol fiyatlarının hızla düşmesi nedeniyle alınan devalüasyon kararları, ülkedeki durgunluğun en önemli nedenleri arasında gösterilmektedir. Bağımsızlığın gerçekleştiği yıl olan 1997 yılında sanayi sektörünün GSYİH'ya katkısı %39,9 iken, 2003 yılında bu oran %52,6'ya yükselmiştir. 2011 yılına gelindiğinde bu oran % 62,1'e ulaşmıştır. 2015 yılında tarımın GSYİH'daki payı %6, sanayinin % 59,1 ve hizmetlerin 34,9 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

3. AZERBAIJAN PAZARININ FIRSAT VE ZORLUKLARI

Fırsatları:

Hükümetin önem verdiği petrol dışı ekonominin desteklenmesi politikası kapsamında, turizmin geliştirilmesi, Organize Sanayi Bölgelerinin kurulması, ulaştırma sektörünün revizyonu yönünde arayışlar söz konusudur. Petrol dışı sektörlerin gelişmesini amaçlayan politikalar genel olarak iş ortamının iyileştirilmesini temel almakta, tarım, imalat sanayi, telekomünikasyon ve turizm potansiyel sektörler olarak değerlendirilmektedir. Doğrudan yabancı yatırımlar Azerbaycan'ın ekonomik canlanmasında anahtar rolü oynamıştır. Azerbaycan ülkedeki ekonomik sorunların aşılması ve istikrarın sağlanması neticesinde özellikle petrol çıkarma ve işleme sanayii bakımından yabancı yatırımlar açısından çok cazip bir pazar haline gelmiştir. Ülke ekonomisi çift yapıldır. Bir yandan petrol (hidrokarbon) ve ona bağlı hizmetler ile müteahhitlik sektörlerinde hızlı bir gelişme eğilimi gözlenirken, diğer yandan petrol dışı sanayi sektörlerinde yatırım eksikliği gözlenmektedir. Bunun sonucunda petrol dışı sektörlerde düşük istihdam, yetersiz vergi geliri ve ihracat dolayısıyla da ithal ürünlerinde rekabetle başa çıkamama gibi sorunlar yaşanmaktadır.

Zorlukları:

Doğrudan yabancı yatırımların önemli kısmı petrol üretimi ve çıkarımı alanlarına olmuştur. Sermaye yatırımlarının %60 gibi önemli bir oranı hidrokarbon sektöründedir. Yabancı yatırımcılar imalat sanayi sektörüne yatırım yapmaktan kaçınmaktadırlar. Bunun bir sonucu olarak da sektörün üretimi düşmüştür. Sumgayıt şehri eskiden önemli bir sanayi şehri iken yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı eski canlılığını yitirmiştir.

4. TÜRKİYE-AZERBAYCAN İLİŞKİLERİ

Türkiye ve Azerbaycan bölgeleri arasındaki ekonomik ve sosyal işbirliğini daha da geliştirmek adına kardeş şehir faaliyetlerine destek verilmekte, Azerbaycan ile tek kara sınırımızın bulunduğu Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'ne de ziyaretler düzenlenmektedir. Ayrıca son üç yıldır Türkiye'de faaliyet gösteren Azerbaycanlı işadamlarını biraraya getiren İş Konseyi, iki ülke işadamlarını farklı şekillerde biraraya getirmeye devam etmektedir.

2015 yılında Azerbaycan'a ihracatımız 1,9 milyar ABD Doları, Azerbaycan'dan ithalatımız ise 1,6 milyar ABD Doları olmuştur. Ham petrol fiyatlarının gerilemeye devam etmesi Azerbaycan ekonomisini olumsuz etkilemiştir. Ekonomi, 2015 yılında % 1,1 oranında büyümüştür. Kişi başına düşen milli gelir 5559 ABD Doları olarak hesaplanmıştır. Aynı dönemde enflasyon % 4 olarak gerçekleşmiş milli para birimi Manat, ABD Doları karşısında % 100'e yakın değer kaybetmiştir. Türkiye, Azerbaycan'a yapılan petroldışı doğrudan yabancı yatırım stoğu bakımından 1. sırada bulunmaktadır. Azerbaycan Ekonomi Bakanlığı verilerine göre, ülkede yaklaşık 2.700 Türk şirketi faaliyette bulunmaktadır. Azerbaycan'daki Türk şirketlerinin yatırımları ağırlıklı olarak enerji, telekomünikasyon, bankacılık/sigorta, ulaştırma, gıda ticareti, tekstil, eğitim, mobilya ve inşaat malzemeleri sektörlerine yoğunlaşmıştır. Azerbaycan'da Türk firmasının bugüne dek Azerbaycan'daki yatırımları, 6 milyar doları enerji sektöründe olmak üzere toplam 9 milyar doları bulmuştur. Azerbaycan'da yatırım yapan işadamlarımız 25 bin kişiye istihdam sağlamaktadır. 2015 yılında müteahhitlik firmalarımız 686 milyon ABD Doları tutarında iş üstlenmişlerdir. Türkiye, Azerbaycan'ın en çok yatırım yaptığı ülkedir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası verilerine göre Azerbaycan'ın Türkiye'deki doğrudan yatırımları 2012 yılında 339 milyon, 2013 yılında ise 191 milyon Dolar olmuştur. Bunun yanı sıra, sadece SOCAR'ın 2013-2020 döneminde Türkiye'de 17-20 milyar dolar yatırım yapması beklenmektedir. Bununla birlikte, Türkiye- Azerbaycan girişimcilerinin, üçüncü ülkeleri de içerecek şekilde ortak yatırımlara yönelmeleri gündemde bulunmaktadır. Azerbaycan son dönemde petroldışı sektörünü geliştirmeye büyük önem atfetmekte ve bu alanda da olumlu sonuçlar almaktadır. Türkiye'nin birikimi ve imkanları da, bu sürece katkı yapmasına uygundur. Özellikle, tarım, gıda imalatı, inşaat, kimya sanayii, tekstil, turizm gibi petrol dışı sektörlerde ortak çabaların artırılması ve işadamlarımızın güçlü ortaklıklar temelinde bu alanlarda daha fazla yatırım yapmaları olumlu ve isabetli bir gelişme teşkil edecektir. İktisadi ilişkilerin daha da pekiştirilmesi ve ileriye götürülebilmesi için ulaştırma altyapısı, taşımacılık, gümrükler, sosyal güvenlik ve insanlar ile malların serbest dolaşımı gibi birçok alanda yapılacak işler bulunmaktadır.

TÜRKİYE - AZERBAYCAN Dış Ticareti (Bin ABD Doları)

	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2013	2.960.370.840,00	333.747.607,00	2.626.623.233,00	3.294.118.447,00
2014	2.874.607.752,00	291.283.409,00	2.583.324.343,00	3.165.891.161,00
2015	1.898.519.654,00	232.375.981,00	1.666.143.673,00	2.130.895.635,00
2016	1.285.127.038,00	278.131.382,00	1.006.995.656,00	1.563.258.420,00

SAKARYA - AZERBAYCAN Dış Ticareti (ABD Doları)

	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2013	15.915.472,00	102.000,00	15.813.472,00	16.017.472,00
2014	19.589.035,00	0,00	19.589.035,00	19.589.035,00
2015	4.769.170,00	0,00	4.769.170,00	4.769.170,00
2016	3.079.668,00	913.246,00	2.166.422,00	3.992.914,00

Kaynak: TÜİK